

Sygn. akt I ACz 2262/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2015 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. S. oraz M. P.

przy uczestnictwie (...) spółki akcyjnej w (...) w K.

o uchylenie wyroku sądu polubownego

na skutek zażalenia powoda M. S. na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt IX GC 77/15

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zwolnić skarżącego M. S. od opłat sądowych w 1/2 części, a w pozostałym zakresie wniosek oddalić;**
- 2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.**

Sygn. akt I ACz 2262/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 8 maja 2015 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek skarżącego M. S. zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazano, że wniosek podlegał oddaleniu, gdyż skarżący nie wykazał, że nie jest w stanie ponieść kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Z przedłożonego przez skarżącego M. S. oświadczenia majątkowego wynika, że skarżący osiąga dochody w kwocie 3.600 zł oraz ponosi wydatki w kwocie 5.000 zł z tytułu alimentów na dwoje małoletnich dzieci. Z kolei z dołączonego zestawienia przychodów i kosztów z działalności gospodarczej za okres od października 2014 r. do marca 2015 r. wynika, że skarżący M. S. w okresie tym osiągnął przychody w kwocie ok. 216.000 zł przy kosztach prowadzenia tej działalności w kwocie ok. 212.000 zł, osiągając dochód w kwocie 3 653,02 zł. Natomiast z zeznania podatkowego Pit 36 – L za rok 2014 wynika, że w okresie tym skarżący M. S. osiągnął przychód w kwocie ponad 1.190.000 zł przy kosztach w kwocie ponad 1.120.000 zł oraz dochodzie w kwocie ponad 74.000 zł. Z powyższego wynika, że skarżący M. S. przeznaczał niemałe kwoty na osiągnięcie przychodów, a więc posiadał środki finansowe, które mógłby zaoszczędzić na ewentualne procesy, zwłaszcza, że osiągnął dochód w kwocie ponad 74.000 zł. Nie jest zatem osobą ubogą, której należałoby się zwolnienie z całości kosztów sądowych, a na tym etapie w zakresie kwoty 66.667 zł czyli części opłaty od pozwu. Sąd Okręgowy zwrócił przy tym, uwagę, że cała opłata od pozwu wynosi 100.000 zł. Jednak z uwagi na to, że postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2015 r. zwolniono drugiego ze skarżących tj. M. P. od kosztów sądowych,

w zakresie opłaty od skargi w 2/3 części a w pozostałym zakresie (1/3 opłaty) wnioszek oddalono, to koszty sądowe jakie miałby ponieść skarżący M. S. wynoszą 2/3 opłaty os skargi, co po zaokrągleniu w górę daje właśnie kwotę 66.667 zł.

Zażalenie na powyższe postanowienie z dnia 8 maja 2015 r. wniósł skarżący M. S., zaskarżając je w całości.

Wskazał, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pismo wniesione przez kilka osób będących współuczestnikami materialnymi lub jednolitymi podlega jednej opłacie. Zdaniem skarżącego w niniejszej sprawie roszczenie jest oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej. W związku z tym uiszczenie przez drogiego ze skarżących opłaty w wysokości 1/3 skutkować powinno zachowaniem rygorów fiskalnych i rozpoznaniem skargi również w zakresie dotyczącym skarżącego M. S., jako współuczestnika materialnego. Odnośnie swojej sytuacji majątkowej skarżący wytknął Sądowi I instancji pominięcie istnienia zobowiązań alimentacyjnych skarżącego, w kwocie 5.000 zł miesięcznie, co daje rocznie kwotę 60.000 zł. Ponadto skarżący ma prawo zachować część uzyskanego dochody w zakresie niezbędnym dla utrzymania siebie. Zatem sytuacja ekonomiczna skarżącego uniemożliwia mu uiszczenie opłaty od pozwu w całości.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zwolnienie go od kosztów sądowych w całości ewentualnie w części.

Na mocy postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 września 2015 r. sygn. akt I ACz 1440/15 skarżący M. P. został zwolniony od ponoszenia od opłat sadowych w 9/10 częściach (k. 152 akt).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

O zwolnienie od kosztów sądowych może ubiegać się zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Z 2005 r., Nr 167, Poz. 1398), osoba fizyczna, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Natomiast stosownie do treści art. 101 ust. 1 u.k.s.c. sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w części, jeżeli strona jest w stanie ponieść tylko część tych kosztów. Wobec tego, zwolnienie od kosztów sądowych uzależnione jest od ustalenia przez Sąd, w oparciu o okoliczności dotyczące stanu rodzinnego, majątkowego, dochodów i źródeł utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie, iż osoba ta nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania siebie i swojej rodziny. Powyższy stan winien wynikać z rzetelnego i wiarygodnego oświadczenia majątkowego zawierającego dane dotyczące wysokości uzyskiwanego dochodu, posiadanego majątku oraz stanu rodzinnego.

Biorąc pod uwagę dochody skarżącego M. S. i jego obowiązki alimentacyjne, należy uznać, że uiszczenie całej opłaty od pozwu byłoby zbyt obciążające z punktu widzenia koniecznego utrzymania powoda i jego najbliższych. Sąd powinien bowiem brać pod uwagę całokształt stanu majątkowego i rodzinnego strony, który strona ujawnia w toku postępowania. Powyższe okoliczności, jeśli nie przemawiają jednak za całkowitym zwolnieniem od kosztów sądowych, gdyż taka instytucja jest bowiem wyjątkiem od reguły i jej zadaniem jest zabezpieczać interes jedynie najuboższych, co w tym przypadku nie ma jednak miejsca. Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę fakt, że skarżący M. S. nadal prowadzi działalność gospodarczą i w jej ramach uzyskuje przychody wielokrotnie wyższe aniżeli drugi ze skarżących, zatem powinien wygospodarować większe środki na pokrycie kosztów sądowych. Ponadto wskazać trzeba na ogólnie dobrą, stabilną sytuację majątkową, która wynika zarówno z samego oświadczenia, jak i przedłożonych dokumentów. Równocześnie zaś istotnym było także, na co zwrócił już w niniejszej sprawie Sad Apelacyjny w postanowieniu z dnia 9 września 2015 r., że spór pomiędzy skarżącymi a uczestnikiem, na tle którego zapadł zaskarżony wyrok sądu polubownego toczy się o kilku lat, a sam wyrok sądu polubownego zapadł we wrześniu 2014 r. Skarżący miał zatem odpowiednio dużo czasu na zgromadzenie z własnego majątku środków potrzebnych na należności sądowe, licząc się z kosztami ewentualnego wszczęcia przez siebie postępowania przed sądem powszechnym. W procedurze planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą podmioty prowadzące tę działalność, przewidując realizację swoich praw przed sądem, powinny uwzględniać także konieczność posiadania środków na prowadzenie procesu sądowego.

Gwoli wyjaśnienia jedynie dodać należy, że opłata od pozwu w sprawie jest jedna i wynosi 100.000 zł, a skarżący M. S. został obowiązany uiścić ją solidarnie ze skarżącym M. P., co wynika z zarządzenia przewodniczącego z dnia 2 lutego 2015 r. (k. 53 akt). Zasada solidarnego obowiązku uiszczenia opłaty sądowej, wynikająca z występującego w sprawie współuczestnictwa materialnego skarżących obowiązuje, choć każdy ze skarżących został zwolniony od opłaty od pozwu w innej części.

Mając zatem powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., a w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.